Motion 2017:28 av Alfonso Morales Barrera m.fl. (S) om en översyn av den psykiatriska vården inom Stockholms läns landsting

12

LS 2017-0912

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2018-01-10

LS 2017-0912

Landstingsstyrelsen

Motion 2017:28 av Alfonso Morales Barrera m.fl. (S) om en översyn av den psykiatriska vården inom Stockholms läns landsting

Föredragande landstingsråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Alfonso Morales Barrera m.fl. (S) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion om att göra en översyn av den psykiatriska vården i Stockholms läns landsting.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Patienter med psykisk sjukdom och ohälsa ska ha samma rätt till ett gott bemötande, evidensbaserad vård, valfrihet och god tillgänglighet som patienter inom den somatiska vården. Det måste vara målsättningen för den pågående och fortsatta utvecklingen av den psykiatriska vården i Stockholms län. Den enskilde patienten och dennes anhöriga måste också ges information om patientupplevd kvalitet och behandlingsresultat för att kunna göra väl avvägda val. År 2010 infördes en modell för att öka patientens valfrihet inom psykiatrin i Stockholms län. Det är viktigt att det finns olika vårdalternativ så att faktiska valmöjligheter finns.

En viktig utgångspunkt är också att bygga upp vården utifrån patientens behov av vård inom psykiatrin. Det kan behövas en mer personcentrerad vård och lättillgänglig psykiatrisk vård. Den enskilde måste veta vart man ska vända sig för att få psykiatrisk vård under dygnets alla timmar. Det är därför viktigt att vi ständigt utvecklar den psykiatriska vården.

Den psykiatriska heldygnsvårdens innehåll , vårdmiljö och kompetens måste ständigt utvecklas. Vårdmiljön inom psykiatrin måste förbättras. En bra vårdmiljö verkar ha en läkande effekt vid psykisk sjukdom. Genom om- och nybyggnationer kan vårdmiljön förbättras. På Universitetssjukhuset i Huddinge har fyra nya vårdavdelningar med enbäddsrum nyligen öppnats och fler vårdplatser planeras på Nacka sjukhus och på Ytterö.

Ett krav är att den psykiatriska vården ska ges enligt vetenskap och beprövad erfarenhet. Metodutveckling och kvalitetsarbete är här angelägen. Ett omfattande arbete har bedrivits inom psykiatrin i vårt län för att utveckla behandlingsriktlinjer som grundar sig på aktuell forskning. Det arbete som bedrivits inom barn- och ungdomspsykiatrin har här haft stor betydelse. Riktlinjer har tagits fram som stöd för bedömningar och behandlingar inom barn- och ungdomspsykiatrin.

Inom psykiatrin bedrivs ett ständigt utvecklingsarbete. Målsättningen är att detta arbete ska vara brett förankrat hos patientorganisationer, brukarrörelsen, vårdpersonal och forskare. Ambitionen är att psykiatrin ska vara ett dynamiskt vårdområde där förbättringar genomförs fortlöpande. För att förbättra möjligheterna att nå den psykiatriska vården har nya webbplatser, gemensamma telefonnummer och en samordnad remisshantering införts.

Centrum för psykiatriforskning, som inrättades för tio år sedan, har betytt mycket för forskning, utbildning och kunskapsutveckling inom psykiatrin. Som ett resultat har flera vårdprogram tagits fram inom psykiatrin i Stockholms län. Vårdprogrammen innehåller riktlinjer för vård och behandling vid psykiatriska tillstånd.

I de avtal som gäller för den psykiatriska vården ställs numera krav på att vården ska ges enligt vetenskap och beprövad erfarenhet. Det finns behov av fler vetenskapliga utvärderingar inom den psykiatriska vården.

Standardiserade vårdprocesser har införts inom psykiatrin för åtta diagnoser. Processerna säkerställer att patienterna får en evidensbaserad vård. Det ger också en bra grund för att kunna följa upp vården och uppföljningar av vården görs numera regelbundet. På så sätt kan vården förbättras.

Det är också viktigt att patienterna inom psykiatrin får en individuell vårdplan. Genom vårdplanen vet patienten hur vården kommer att läggas upp och vilka förväntningar den enskilde kan ha på vården. En samordnad

vårdplan behövs om flera olika vårdgivare är inblandade. En strävan är att patienten ska få en diagnos så tidigt som möjligt i vårdförloppet för att rätt behandling ska kunna sättas in. Försök med självvald inläggning inom psykiatrin prövas. Behandling via internet för vissa diagnoser har också införts inom psykiatrin.

Ersättningssystemen inom den psykiatriska vården måste fortlöpande utvecklas. Kvalitet, vårdresultat och patientens delaktighet måste premieras i den fortsatta utvecklingen av ersättningssystemen.

Registrering i medicinska kvalitetsregister har ökat inom psyktrin. Det är viktigt för att vi ska veta vad som görs inom psykiatrin och för uppföljningar. Hittills har vi haft en bristfällig bild av vad som vidtas inom psykiatrin. Inom Stockholms läns landsting har vi haft fyra registerambassadörer som har arbetat med att stimulera och inspirera vårdpersonalen att rapportera till medicinska kvalitetsregister. 95 procent av åtgärderna rapporteras som ett resultat av detta arbete till medicinska kvalitetsregister. Rapporteringen görs för att förbättra vården för patienterna.

Alltfler vårdgivare har barnombud på sina mottagningar. Barnombuden ska stödja barn till föräldrar som lider av psykisk ohälsa och barnen är närstående. Vuxna anhöriga behöver även stöd på liknande sätt. Det är också viktigt att övergången från barn- och ungdomspsykiatrin till vuxenpsykiatrin underlättas. Den somatiska hälsan hos personer med psykisk sjukdom måste även uppmärksammas.

Ett regionalt psykiatricentrum kommer att inrättas och deras uppgift är att säkerställa kvaliteten på den psykiatriska vården. De ska ske genom en samlad hantering av kvalitetsregister, implementering av forskningsresultat och förbättrade vårdprocesser.

En del som byggts ut de senaste tio åren är första linjens psykiatri som bedrivs på husläkarmottagningar. Syftet är att erbjuda vård innan psykisk ohälsa utvecklas till psykisk sjukdom. Vården ges av psykologer, kuratorer och psykoterapeuter. Denna vård har utökats kraftigt de senaste åren – med 307 procent mellan åren 2008 till 2015. Numera görs knappt 300 000 besök per år. Vårdformen kan utvecklas i framtiden till att omfatta mer avancerade åtgärder. När systemet med patientansvarig läkare införs bör det även innebära förbättringar inom första linjens psykiatri.

Ett område som vi arbetar med i vårt län är att förebygga självmord och självskadebeteende. Förebyggande projekt har bedrivits på skolor. En

annan verksamhet som prövats är en mobil vårdenhet (psykiatriambulans) som rycker då det finns risk att en person ska begå självmord. Denna verksamhet har varit så framgångsrik att den numera har permanentas med utökad bemanningstid och verksamheten har fått ett nytt ambulansfordon.

Inom psykiatrin i Stockholms läns landsting pågår ett ständigt utvecklingsarbete. Vården förnyas och förändras fortlöpande. Förbättringar har uppnåtts och det är av stor betydelse att vi fortsätter på den inslagna vägen. I dagens läge bör vi därför - enligt Landstingsstyrelsens mening - inte prioritera administrativa resurser för att göra en stor översyn av den psykiatriska vården.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 11 december 2017
Motion 2017:28
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 21 november 2017 med MP-, V- och S-ledamöternas muntliga reservation
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 28 september 2017

Irene Svenonius

Anna Starbrink

Gustaf Drougge

2017-12-11
LS 2017-0912

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab
Anna Lundgren

Landstingsstyrelsen

Motion 2017:28 av Alfonso Morales Barrera m.fl. (S) om en översyn av den psykiatriska vården inom Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

Alfonso Morales Barrera m.fl. (S) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion om att göra en översyn av den psykiatriska vården i Stockholms läns landsting.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 11 december 2017
Motion 2017:28
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 21 november 2017 med MP-, V- och S-ledamöternas muntliga reservation
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 28 september 2017

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Alfonso Morales Barrera m.fl. (S) föreslår i en motion till landstingsfullmäktige att hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att göra en översyn av den psykiatriska vården i Stockholms läns landsting. Mot bakgrund av det kontinuerliga utvecklingsarbete som pågår inom den psykiatriska vården och som beskrivs mer ingående i hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande, och de insatser som lyfts fram i Mål och

budget 2018 (LS 2017-0452) syftande till att stärka tillgängligheten och kvaliteten i den psykiatriska vården, föreslår förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Bakgrund
Den psykiska ohälsan i Stockholms län har ökat, särskilt bland kvinnor och unga. Alfonso Morales Barrera m.fl. (S) föreslår i en motion till landstingsfullmäktige att hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att göra en översyn av den psykiatriska vården i Stockholms läns landsting. Enligt motionen bör översynen innefatta en kartläggning av behov och resurser, uppföljning och kvalitetskontroll, samt lagstiftning och nya regler inom hälso- och sjukvård och psykiatrisk vård.

Motionen har behandlats av hälso- och sjukvårdsnämnden och beretts i programberedningen för folkhälsa och psykiatri.

Överväganden
Den psykiska ohälsan och diagnosticering av depression och ångest ökar i Stockholms län, särskilt bland yngre och kvinnor. För att möta utmaningarna med en ökad psykisk ohälsa, fastslås i Mål och budget 2018 (LS 2017-0452) att första linjens psykiatri spelar en central roll och att målsättningen är att fler personer ska slutbehandlas inom primärvården.

Flera insatser för att stärka den psykiatriska vården i linje med vad motionärerna efterfrågar lyfts fram i Mål och budget 2018. Däribland en kartläggning av tillgänglighet och väntetider till primärvården och en översyn över hur tillgänglighet och kompetensutveckling kan förbättras genom samverkan mellan vårdgivare, samt hur det kan säkerställas att behandlingar som landstinget erbjuder är evidensbaserade, säkra och effektiva. Det framhålls vidare att utvecklingen av nya och effektiva metoder ska komma patienterna till del.

I Mål och budget 2018 framhålls att utgångspunkten är att den psykiatriska hälsovården ska präglas av valfrihet, och att individuella vårdplaner är att föredra. Antalet vårdplatser behöver anpassas efter behoven och antalet slutenvårdsplatser behöver bli fler. Det är också viktigt att stärka samverkan mellan vårdgivarna, och att öka tillgängligheten till behandling via internet . Det regionala psykiatricentrum som är under inrättande förväntas kunna säkerställa kvaliteten på den erbjudna psykiatriska vården genom samlad hantering av kvalitetsregister, implementering av forskning och förbättrade vårdprocesser.

I hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande framhålls det kontinuerliga utvecklingsarbete som bedrivs i syfte att modernisera den psykiatriska

vården i linje med ”Framtidens hälso- och sjukvård”. Inom ramen för detta arbete har bl.a. genomförts en behovskartläggning och insatser för att öka tillgängligheten till den psykiatriska vården.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet att anse motionen besvarad har inga ekonomiska konsekvenser.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Carl Rydingstam
Chef ledningsstaben

Beslutsexpediering:
Akt
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Landstingsdirektörens stab

Godkänd av Malin Frenning, 2017-12-08

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

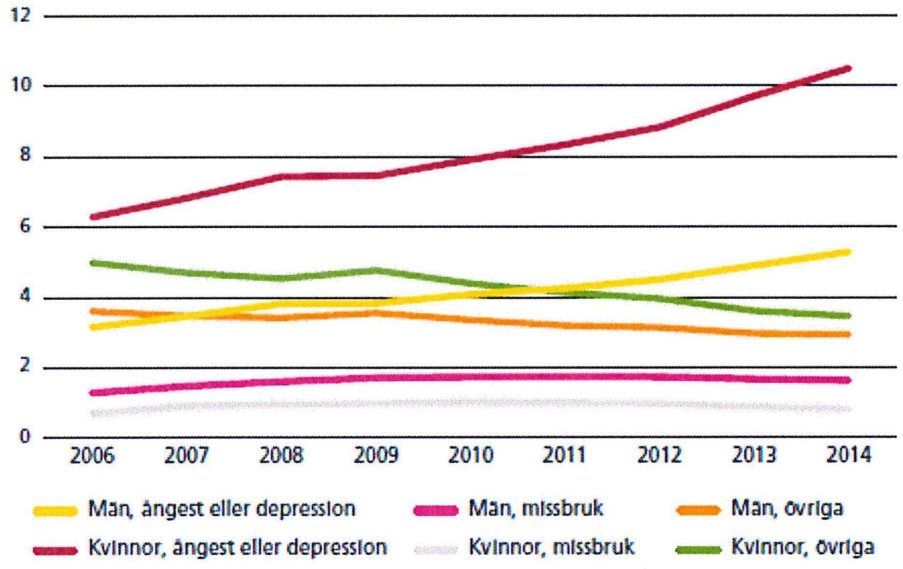
Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -06- 14
Dnr. LS 2017-0912

MOTION
2017-06-13

2017:28

Motion om en översyn av den psykiatriska vården inom Stockholms läns landsting

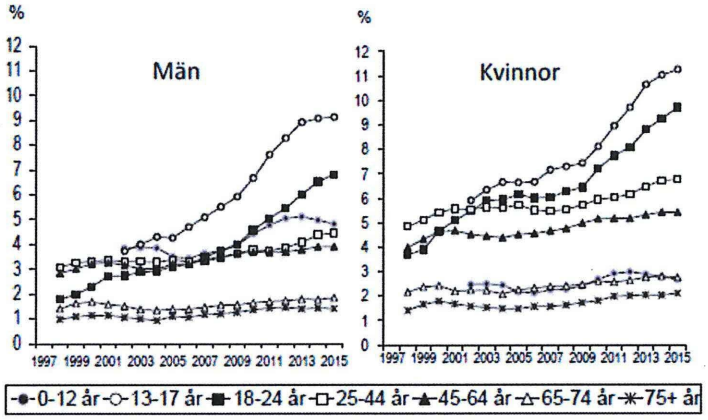
Enligt Stockholm läns landstings senaste folkhälsorapport[1] har diagnoserna depression och ångest ökat kraftigt sedan år 2006. Den psykiska hälsan varierar också beroende på ålder och kön. Bland de vuxna kvinnorna i länet fick hela 11 procent en ångest- eller depressionsdiagnos år 2014 (Figur 5.1.). Motsvarande siffra bland män var 5,5 procent. Förekomsten var högst bland åldersgruppen 35-64 år och lägst bland de äldsta (65-84 år). Siffrorna baseras på data från både primärvård och den specialiserade psykiatrin.

Figur 1: Ångest och/eller depression samt övriga psykiatriskt vårdade och missbruk för män respektive kvinnor i Stockholm län 2006-2014, i procent av befolkningen 18 år eller äldre. Källa: Stockholms läns landsting. Folkhälsorapport 2015.

[1] Folkhälsorapport 2015. Folkhälsan i Stockholms län.

Inom Stockholm läns landsting besöker dessutom allt fler unga stockholmare den psykiatriska öppenvården. Personer mellan 13–17 år och 18–24 år är de åldersgrupper som andelsmässigt ökat mest, både bland män som bland kvinnor mellan åren 1997-2015. Andelen med en psykiatrisk diagnos har mer än fördubblats de senaste tio åren och idag har åtta procent av tjejerna och nära 4 precent av killarna mellan 13-24 år en ångestdiagnos. De vanligaste diagnoserna bland unga mellan 18-24 år är depression och ångest [Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, SLL]. Neuropsykiatriska problem som adhd och autism är vanligare bland de yngre [Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, SLL].

Figur 2: Andel av befolkningen som får vård inom psykiatrisk öppenvård: vuxenpsykiatri (≥18 år) och barn- och ungdomspsykiatri (0-17 år). Källa: Faktablad 2016:3 Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin.

Sociala skillnader i psykisk hälsa

Det är väl känt att den förväntade medellivslängden varierar mellan olika områden i länet. Detta speglar de sociala skillnaderna i länets befolkning. En lågutbildad person i Vårby lever exempelvis i genomsnitt 18 år kortare tid än en högutbildad Danderydsbo.

Undersökningar visar även att den psykiska hälsan bland invånarna i Stockholms län varierar beroende på var man bor[2]. Invånarna i socialt utsatta områden drabbas oftare, och *tidigare* i livet av depression eller psykos. Det är också väl känt att den förväntade medellivslängden bland personer med en psykisk sjukdom är betydligt lägre än bland dem som inte har det. Ökningen av depression och ångest de senaste åren är störst bland kvinnor i socialt utsatta områden[2].

[2] Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, SLL. Områdesskillnader i sjukdomsförekomst med uppgifter om diagnos från primärvård, öppenvård och slutenvård. Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, SLL.

Den bristande jämlikheten och jämställdheten bland invånarna ställer den psykiatriska vården i länet inför stora krav. Samtidigt vet vi att den psykiatriska vården, både öppenvård och slutenvård, är geografisk ojämnt fördelad i länet. På senare år har allt större krav ställts på att primärvården ska få ökade möjligheter att möta behovet av psykiska vårdinsatser. Primärvårdens uppdrag som första linjens psykiatri behöver förstärkas. Också ungdomsmottagningarna i länet behöver bli fler och få förstärkt psykiatrisk kompetens.

Situationen inom den vuxenpsykiatriska slutenvården

Den psykiatriska vården har redan idag ett underskott av slutenvårdsplatser. Enligt vårdutbudskarta[3] i Stockholms läns landsting behöver slutenvårdsplatser inom den psykiatriska vården dessutom öka avsevärt de kommande åren för att möta det beräknade behovet.

	Utfall 2015	Utfall 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Totalt antal vårdtillfällen akutsjukhusen, somatisk vård	**241 405**	**235 713**	**242 700**	**243 800**	**244 900**	**245 900**	**246 800**	**247 700**
Övriga vårdområden								
Övrig somatisk specialistvård	**14 954**	**16 052**	**12 100**	**12 100**	**12 200**	**12 200**	**12300**	**12 300**
Geriatrik	32 666	34 843	36 700	37 700	38 700	39 650	40550	41 500
Specialiserad palliativ sluten vård	3 578	3 623	3 800	3 900	4 000	4 100	4200	4 300
Specialiserad rehabilitering	**6 007**	**6 236**	**6 100**	**6 600**	**7 000**	**8 500**	**9100**	**9 700**
Psykiatri	32 724	30 960	32 900	35 400	37 000	38 000	39000	40 000
Övrig vård	656	550	600	600	600	600	600	600
Övriga vårdområden totalt antal vtf	**90 585**	**92 264**	**92 200**	**96 300**	**99 500**	**103 050**	**105 750**	**108 400**
Totalt antal vtf, SLL	331 990	327 977	334 900	340 100	344 400	348 950	352550	356 100
Patienter från andra län och länder, antal vtf	18 524	20 029	20 400	20 800	21 300	21 700	22100	22 600
Totalt alla vårdtillfällen	**350 514**	**348 006**	**355 300**	**360 900**	**365 700**	**370 650**	**374650**	**378 700**

Källa: Stockholms läns landsting. Landstingsdirektörens planeringsunderlag 2018, s. 72.

Vårdmiljön är kraftigt eftersatt inom den psykiatriska slutenvården. Många av vårdavdelningarna är slitna och omoderna. Dessutom orsakar bristerna på vårdplatser att verksamheterna tvingas frångå enkelrumsprincipen. Inom den psykiatriska slutenvården på Karolinska sjukhuset i Huddinge, byggs nu för första gången på decennier dubbelrum.

Missbruksproblematik bland personer med psykiatrisk sjukdom ökar, delvis på grund av större tillgång på narkotiska preparat generellt i samhället. Ett stort problem inom den psykiatriska slutenvården idag är att denna patientgrupp inte får *rätt* hjälp, men kräver stora resurser. Dessutom blir andra patientgrupperna på

[3] Landstingsdirektörens planeringsunderlag 2018.

samma avdelning lidande. Rätt resurser till patienter med missbruksproblematik är därför avgörande för att alla patientgrupper ska få en framgångsrik psykiatrisk vård.

Den psykiatriska vården åvilar landstinget, medan brister i bostad och ekonomi är kommunernas uppgift att åtgärda. Att det många gånger behövs en bättre samverkan mellan hälso- och sjukvården och de kommunala insatserna är väl känt.

Användningen av tvång inom den slutna psykiatriska vården är av allt att döma ojämnt fördelad bland länets olika vårdinstitutioner. Inte minst användningen av olika tvångsåtgärder på unga kvinnor har uppmärksammats i pressen de senast åren. Det finns alla skäl att beslutsfattare för den psykiatriska vården uppmärksammar tillämpningen och vidtar de åtgärder som kan behövas.

Situationen inom barn- och ungdomspsykiatrin

Allt fler patientgrupper söker till den specialiserade barn- och ungdomspsykiatrin. Det ökade vårdbehovet beror på ökad psykisk ohälsa bland barn och unga, fler nyanlända barn och unga med traumatiska upplevelser, samt ett större behov av fler neuropsykiatriska utredningar. Därför är trycket på barn- och ungdomspsykiatrin (BUP) inom Stockholms läns landsting mycket högt. Att samarbetet med andra instanser t ex elevhälsa och skola, har stora brister gör att BUP får ta ett allt för stort ansvar idag. Dessutom är behovet av slutenvårdsplatser betydligt större än de 18 platser som finns idag. Verksamheterna har även svårt att få tillgång till tolkar eftersom verksamheten konkurrerar med såväl migrationsverket som domstolarna om denna resurs.

Tilläggsuppdraget barn och ungas psykiska hälsa till vårdcentraler och barn- och ungdomsmedicinska mottagningar som startades år 2014 är välkommet. Samtidigt ser vi att köerna till första linjens psykiatri är lång och att bristen på psykologer är skriande. Därför måste denna organisering av första linjens psykiatri ses över och eventuellt samordnas med den specialiserade barn- och ungdomspsykiatrin för att korta vårdköerna och klara personalförsörjningen. Därtill är fördelningen av vårdcentraler eller BUMM, barn och ungdomsmedicinska mottagningar, som erbjuder första linjens psykiatri ojämnt fördelad över länet.

Förändrade lagar och regler

I sammanhanget kan nämnas att en ny hälso- och sjukvårdslag och en ny hälso- och sjukvårdsförordning trädde i kraft 1april 2017. Samtidigt träder ändrade regler i kraft om transporter av frihetsberövade personer bland annat inom psykiatrin. Den 1 juli 2017 kan vi vänta lagändringar som syftar till ökad patientmedverkan vid psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård.

Mot den angivna bakgrunden finns det nu all anledning att göra en översyn av den psykiatriska vården i länet. Översynen bör sikta till en genomlysning av psykiatrins verksamheter för att stärka evidens och utveckling av dagens vårdprogram. Översynen bör innebära en kartläggning av behov och nuvarande resurser samt behov av resurstillskott och andra förbättringsområden. Kvalitetskontrollerna och uppföljningen av verksamheterna bör stärkas. Betydelsen av den ändrade lagstiftningen för psykiatrin inom länet bör belysas. Översynen bör göras av hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Till översynen bör knytas representanter för såväl profession och forskning som förtroendevalda, brukarrörelsen och patientorganisationerna på området.

Med anledning av ovanstående föreslår Socialdemokraterna fullmäktige att besluta:

att hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att göra en översyn av den psykiatriska vården i Stockholms läns landsting.

Stockholm den 13 juni 2017

Alfonso Morales Barrera (S)

Lars Grönwall (S)

Freddie Lundqvist (S)

Jens Sjöström (S)

Lowisa Anderzon (S)

Hälso- och sjukvårdsnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

PROTOKOLLSUTDRAG 10/2017
§ 297

SAMMANTRÄDESDAG
2017-11-21

Justerat Anna Starbrink (L)
Dag Larsson (S)

Anslagsdatum 2017-11-22

§ 297 Yttrande över motion 2017:28 av Alfonso Morales Barrera (S) m.fl. om en översyn av den psykiatriska vården inom Stockholms läns landsting
HSN 2017-1297

Ärendebeskrivning
Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över en översyn av den psykiatriska vården inom Stockholms läns landsting. I motionen föreslår Alfonso Morales Barrera (S) m.fl. att en översyn av den psykiatriska vården inom Stockholms läns landsting genomförs.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2017-09-28
Motion 2017:28 av Alfonso Morales Barrera (S) m.fl.

Yrkanden
1) Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
2) Susanne Nordling (MP), Håkan Jörnehed (V) och Dag Larsson (S) yrkar bifall motionen.

Proposition
Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer proposition på förslagen och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandes yrkande.

Reservationer
Susanne Nordling (MP) anmäler att MP-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Håkan Jörnehed (V) anmäler att V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Dag Larsson (S) anmäler att S-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.

Beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Vid protokollet/rätt avskrivet intygas
Henrik Haij

Expedieras
LS-kansli
Akten

Hälso- och sjukvårdsnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2017-09-28

HSN 2017-1297

Handläggare:
Mats Nilsson

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2017-11-21

Yttrande över motion 2017:28 av Alfonso Morales Barrera (S) m.fl. om en översyn av den psykiatriska vården inom Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över en översyn av den psykiatriska vården inom Stockholms läns landsting. I motionen föreslår Alfonso Morales Barrera (S) m.fl. att en översyn av den psykiatriska vården inom Stockholms läns landsting genomförs.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2017-09-28
Motion 2017:28 av Alfonso Morales Barrera (S) m.fl.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i programberedningen för folkhälsa och psykiatri.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Motionärerna efterlyser en översyn av den psykiatriska vården i Stockholms läns landsting i ljuset av ökade variationer i den psykiska ohälsan inom länet.

Stockholms läns landsting bedriver kontinuerligt ett utvecklingsarbete i syfte att modernisera den psykiatriska vården och möta upp i planeringen för den av fullmäktige fastslagna ”Framtidens hälso- och sjukvård”. Arbetet styrs av att få till stånd en bred förankring och samtliga verksamhetschefer inom psykiatrin kallas till regelbundna möten, i kombination med ett stort antal arbetsgrupper med representation från brukarrörelsen, patientorganisationer, forskare samt den politiska ledningen.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen är medvetna om att psykiatri är ett dynamiskt vårdområde och arbetet pågår kontinuerligt med att skapa förbättringar och hitta modeller för att arbeta med uppföljning och analys av den beställda vården.

Arbetet har hittills resulterat bland annat i nya webbplatser, enklare ingångar till vård, gemensamma telefonnummer och remisshantering. Vidare har nyligen gjorts en kartläggning av äldres och unga vuxnas behov av psykiatri där det har studerats i vilken mån äldre respektive unga har tillgång till den psykiatriska vård de behöver samt på vilket sätt de bör erbjudas den. Effekterna är att en del av verksamheterna inom Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) redan har utökat sitt eget utbud för dessa patientgrupper.

Nyligen har arbetet med standardiserade vårdprocesser varit föremål för översyn. För att åtgärda bristerna finns standardiserade vårdprocesser för hittills åtta diagnoser. Fem av dem introducerades 1 januari 2015 och ytterligare tre var klara till 1 januari 2016. Syftet med standardiserade vårdprocesser är att alla patienter ska få en vård som leder till snabbt tillfrisknande och som ger långvarig effekt. Samtidigt är processerna ett stöd till vårdleverantörernas medarbetare i deras strävan att ge patienterna en så bra, jämlik och säker vård som möjligt. Processerna säkerställer att patienterna får evidensbaserade insatser vart de än vänder sig inom den av landstinget beställda vården. Processerna beskriver vilka insatser som ska göras och när. Vårdprocesserna bygger på evidens, nationella riktlinjer och regionala vårdprogram, och revideras varje år för att inkludera ny kunskap. Detta är oerhört viktigt då förvaltningens kontinuerliga översynsarbete bättre i framtiden kommer att kunna följa den forskningsevidens som finns. Enheten för psykiatri genomför också sedan hösten 2016 fördjupade granskningar. Dessa har hittills resulterat i jämförande sammanställningar baserat på fyra noggranna uppföljningar avseende specialiserad vuxenpsykiatrisk öppenvård i Stockholms läns landsting.

Huvudsyftet med att nyttja detta redskap för kontinuerlig översyn inom psykiatrisk vård är att långsiktigt kunna hjälpa patienterna till ett självständigare liv. Beställar-utförarmodellen utgör grunden för detta arbete men systemet kan bli bättre på att stödja detta långsiktiga mål, istället för att ensidigt i avtalen fokusera på produktion och ersättning, som dagens system riskerar att göra. Lärdomen av den kontinuerliga översynsstrategin är att enheten för psykiatri i sin roll som beställare årligen kan förbättra möjligheten för vårdtagarnas delaktighet.

Under 2018 kommer till yttermera visso genomgripande revision ske av SLSO:s nuvarande avtal. Tanken är att utreda hur en separation mellan produktions- och kvalitetsmått skulle underlätta för vårdgivarna och underlätta hanteringen och utvecklingen av frågor som rör sociala skillnader, vårdmiljöer, användning av tvång samt samverkan med t.ex. elevhälsa och skola.

Ytterligare förslag på kvalitetskontroller är genomgång och uppföljning av centrala arbetsuppgifter för olika yrkeskategorier, såsom fördjupad läkemedelsgenomgång, psykoterapi, funktionsbedömning samt följsamheten av förändrade lagar och regler kommer också implementeras under 2018.

Den kontinuerliga översynsmodellen har under året även visat på återkommande brister i journalföringen under pågående utredningar inom vuxenpsykiatrin. Korrekt genomförda vårdplaner är den i särklass bästa garanten för kvalitativ psykiatrisk vård, och man bör se till så att vårdgivarna har tillräcklig kunskap om hur och varför man upprättar en vårdplan. Exempelvis kan utbildningsinsatser vara befogade för att öka kunskapsnivån bland vårdgivare.

Avslutningsvis har det inom ramen för enheten för psykiatri skett översyn av samverkansavtal, ersättningssystem, vårdkedjor, neuropsykiatrisk tillgång, vårdkedjor barn med ADHD och ASD, om samtidig behandling av beroenden, styrning och internetpsykiatri. Till detta deltar förvaltningen i ett antal översynsgrupper inom såväl Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) som rör psykiatrin inom länet.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef